

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kerkakkerstraat 2 (Kaprijke, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2018F67
Juni 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	26
1.4.2.1	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	26
1.4.2.2	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	26
1.4.2.3	Overzicht van de gekende archeologische waarden	28
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	33
1.5	Synthese	36
2	Bibliografie.....	37
3	Bijlagen.....	38

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 met aanduiding van de onderkeldering (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Inplantingsplan weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 6: Locatie geen bodemingreep weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).16	
Figuur 7: Uitgravingsplan (bron: opdrachtgever).	16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV, detail (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	27
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	28
Figuur 19: Locatie opgraving Kaprijke Aveschoot weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).....	29
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	30
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	33

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	35

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....17

1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Kaprijke
	Deelgemeente	Lembeke
	Postcode	9971
	Adres	Kerkakkerstraat 2 9971 Lembeke
	Toponiem	Kerkakkerstraat 2
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 98329 Y _{min} = 209525 X _{max} = 98480 Y _{max} = 209630
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kaprijke, Afdeling 2 (Lembeke), Sectie B, nr. 443d Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte met ingreep in de bodem bedraagt meer dan 1000 m² en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft bedraagt meer dan 3000 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Kerkakkerstraat 2 Kaprijke werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)
- Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Lembeke, deelgemeente van Kaprijke, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het plangebied grenst ten noorden aan Aveschoot en ten westen aan de Kerkakkerstraat. Ten zuiden en ten oosten situeert zich bebouwing. De dorpskern van Lembeke situeert zich ca. 110 meter ten oosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het terrein bedraagt 2920 m².

Op heden is ca. 750 m² van het terrein bebouwd en bijkomend 612 m² verhard. Binnen de contour van de onderzoekzone situeren zich een deel van de gebouwen van het rustoord Sint-Jozef. Van het huidige gebouwenbestand is op heden 200 m² onderkelderd.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 met aanduiding van de onderkeldering (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

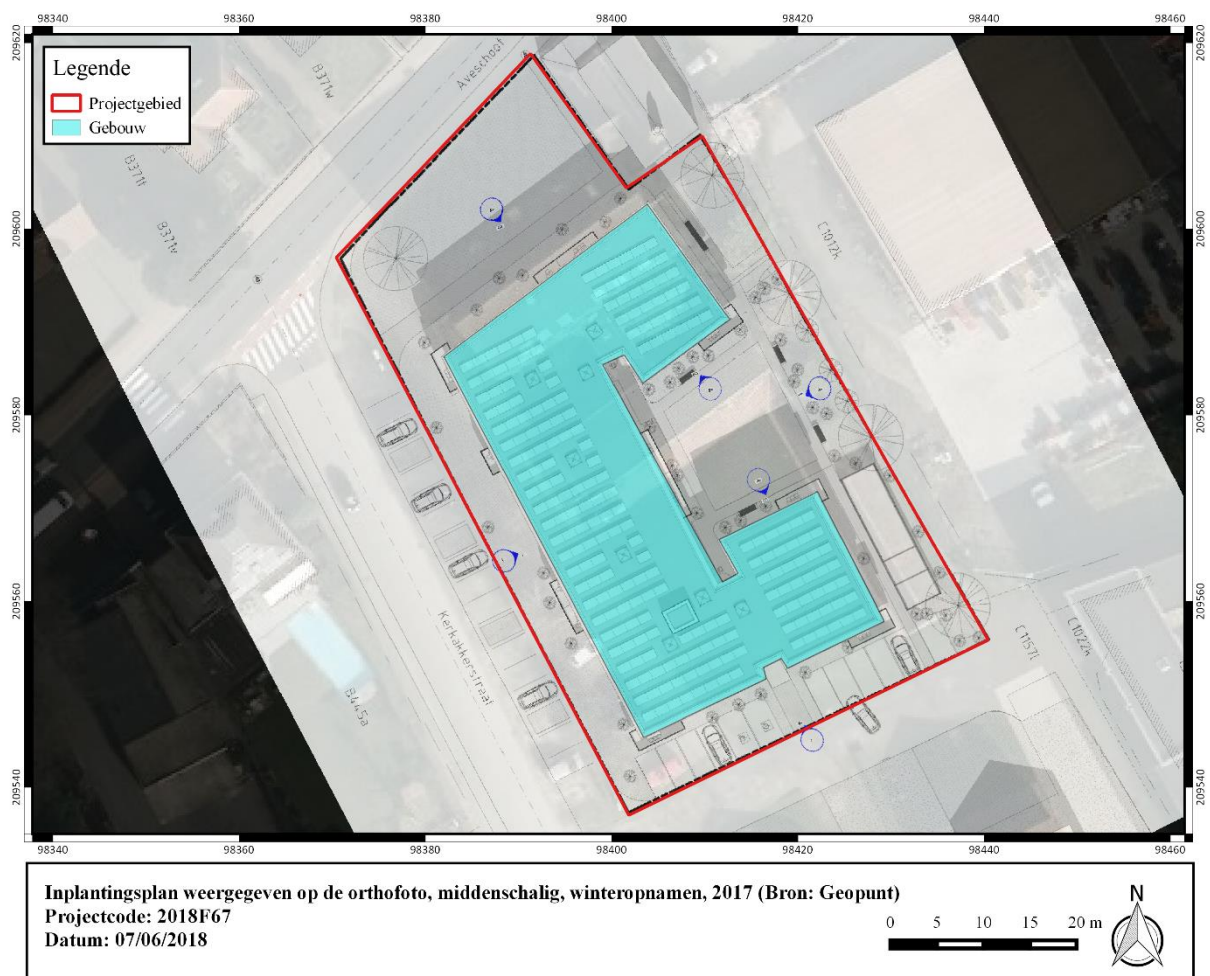
De opdrachtgever plant de realisatie van een complex van assistentiewoningen met omliggende infrastructuur in de vorm van parkeergelegenheid en buitenaanleg. In het kader van de geplande ontwikkeling zal het maaiveld worden verhoogd met 40 cm. Het gebouw wordt gerealiseerd door middel van een funderingsplaat met vorstvrije rand. De geplande ontwikkeling zal niet onderkelderd worden. Er wordt wel een liftput gerealiseerd.

Het geplande gebouw heeft een oppervlakte van ca. 1110 m². Hiervan interfereert ca. 260 m² met het bestaande gebouw.

Vóór de realisatie van de ontwikkeling zal over het overgrote deel van het plangebied een uitgraving gebeuren. Ter hoogte van de bestaande en de te realiseren bebouwing wordt 1 meter onder het huidige maaiveld uitgegraven. Ter hoogte van de bestaande kelder zal tot 3 meter moeten worden uitgegraven. Voor de omgevingsaanleg wordt een uitgraving voorzien tot 50 cm onder het huidige maaiveld. In het meest noordelijke deel zal géén uitgraving plaatsvinden in de moederbodem. Dit over een terrein van 300 m².

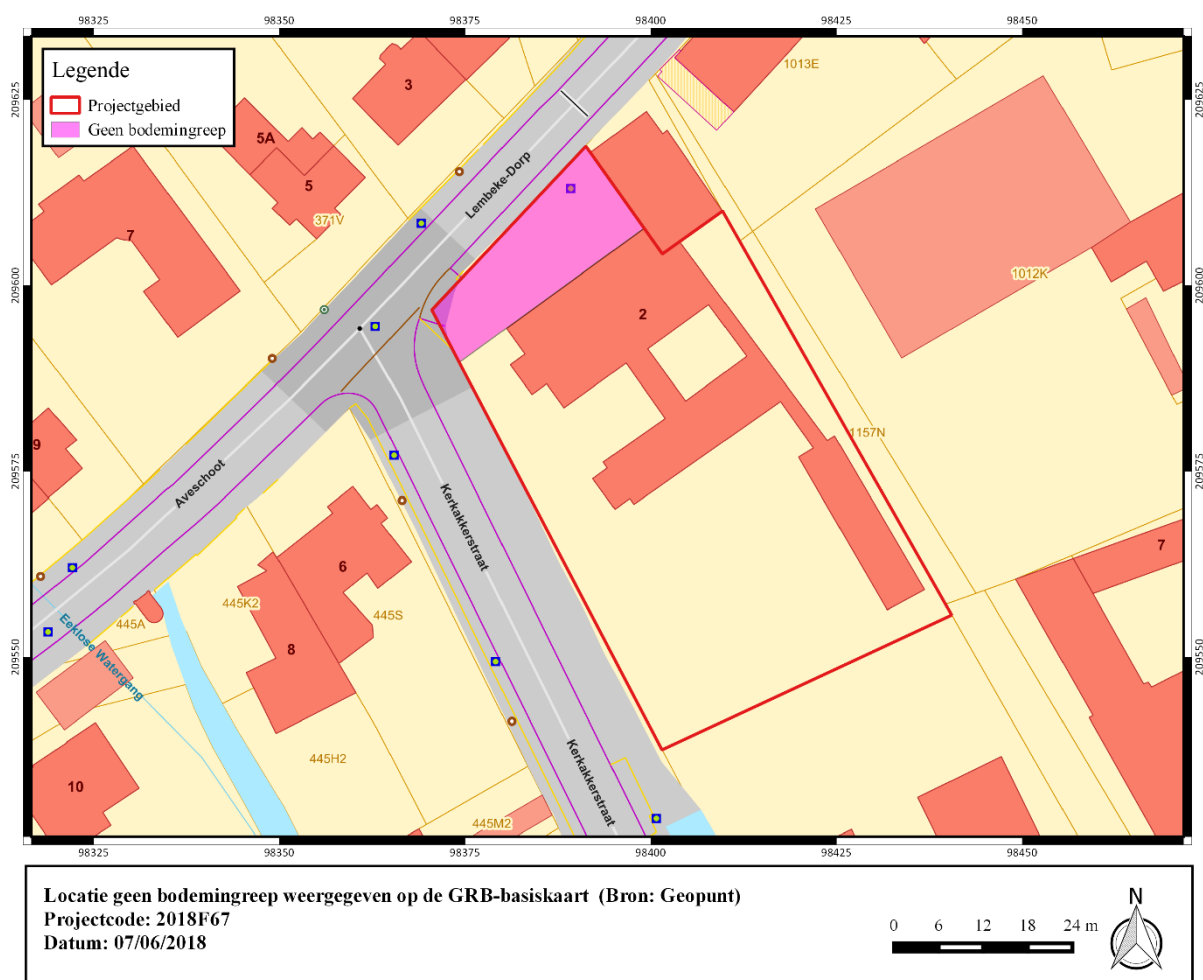
In het zuidelijk van het plangebied situeert zich een in het verleden opgehoogde zone (cfr. supr. DHMV en hoogteverloop). De ophoging zal worden verwijderd, waarna de uitgraving zal plaatsvinden.

De verschillende uitgravingsdieptes zijn waar te nemen in **Bijlage – Uitgravingsdieptes**.

Figuur 5: Inplantingsplan weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 6: Locatie geen bodemingreep weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Uitgravingsplan (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Ursel (Fm. Maldegem)
Quartair	Type 15: fluviatiele afzetting/getijdenafzetting/fluviatiele afzetting/eolische afzetting
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Hoogte ca. 7,7 m TAW met ophoging tot 9,5 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders (deelbekken: Meetjeslandse polders) Waterlopen: Eeklose Watergang

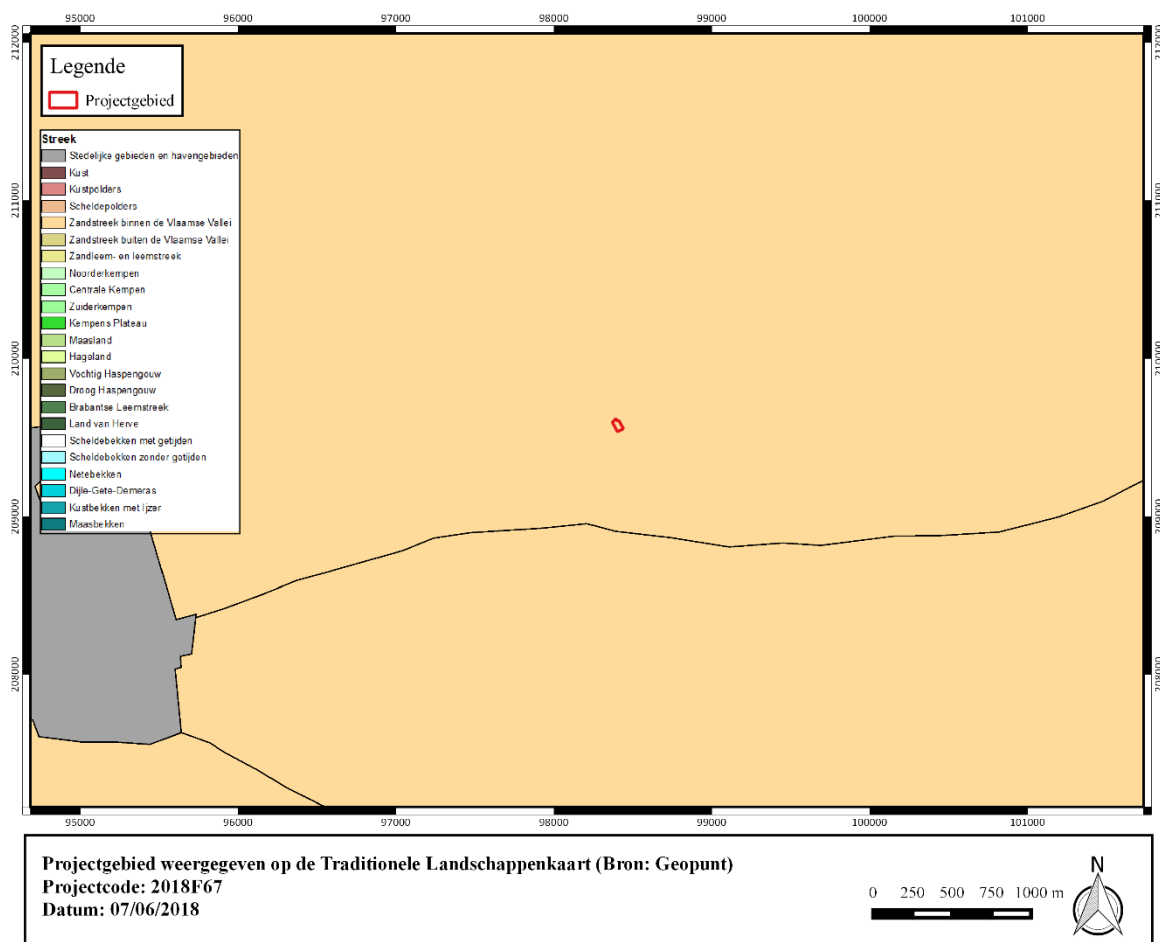
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

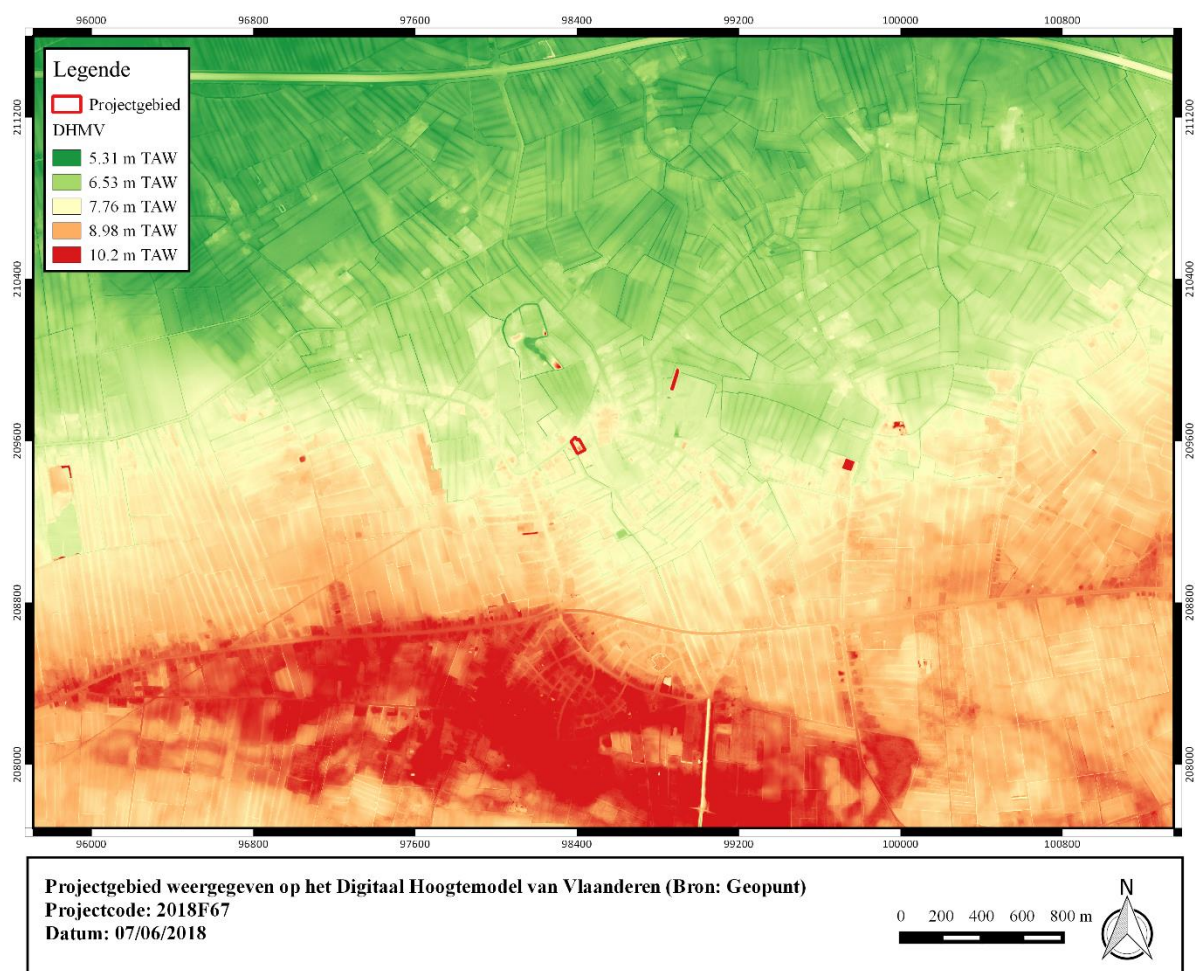
Net ten zuiden is een zandrug gelegen met een hoogte van meer dan 10 m TAW. Het projectgebied is gelegen op ca. 7,7 m TAW en kent een vlak verloop. Het grasplein achter de bebouwing is echter opgehoogd en ligt op ca. 9,5 m TAW.

De potentiële bodemerosie is niet gekarteerd voor het projectgebied, doch zijn de omliggende percelen gekarteerd met een verwaarloosbare potentiële bodemerosie. Gezien het projectgebied in hetzelfde reliëf is gelegen kan verondersteld worden dat de potentiële bodemerosie ook hier verwaarloosbaar zal zijn.

Hydrografisch ligt het gebied in het bekken van de Brugse polders in het deelbekken Meetjeslandse polders. Ten westen stroom de Eeklose Watergang.

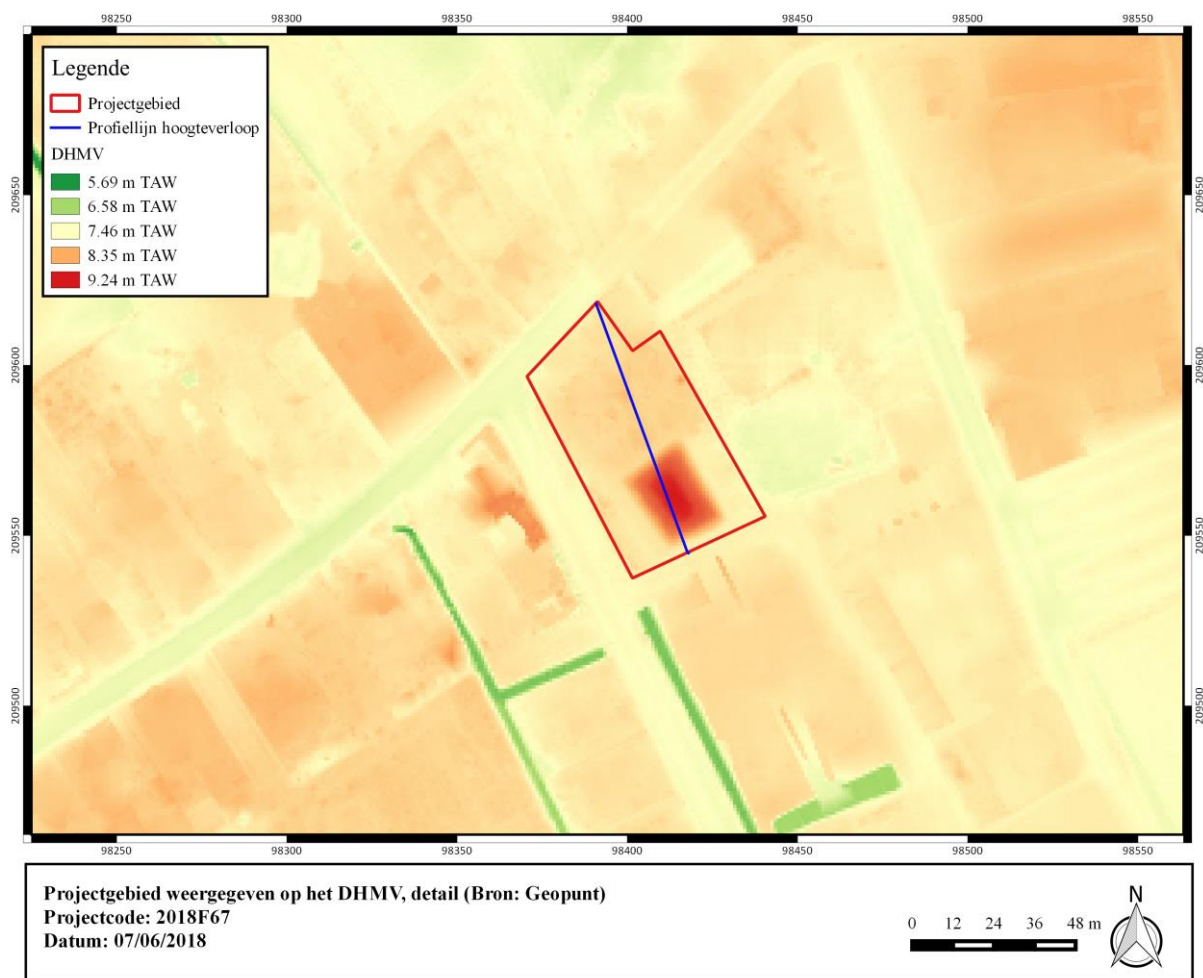

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

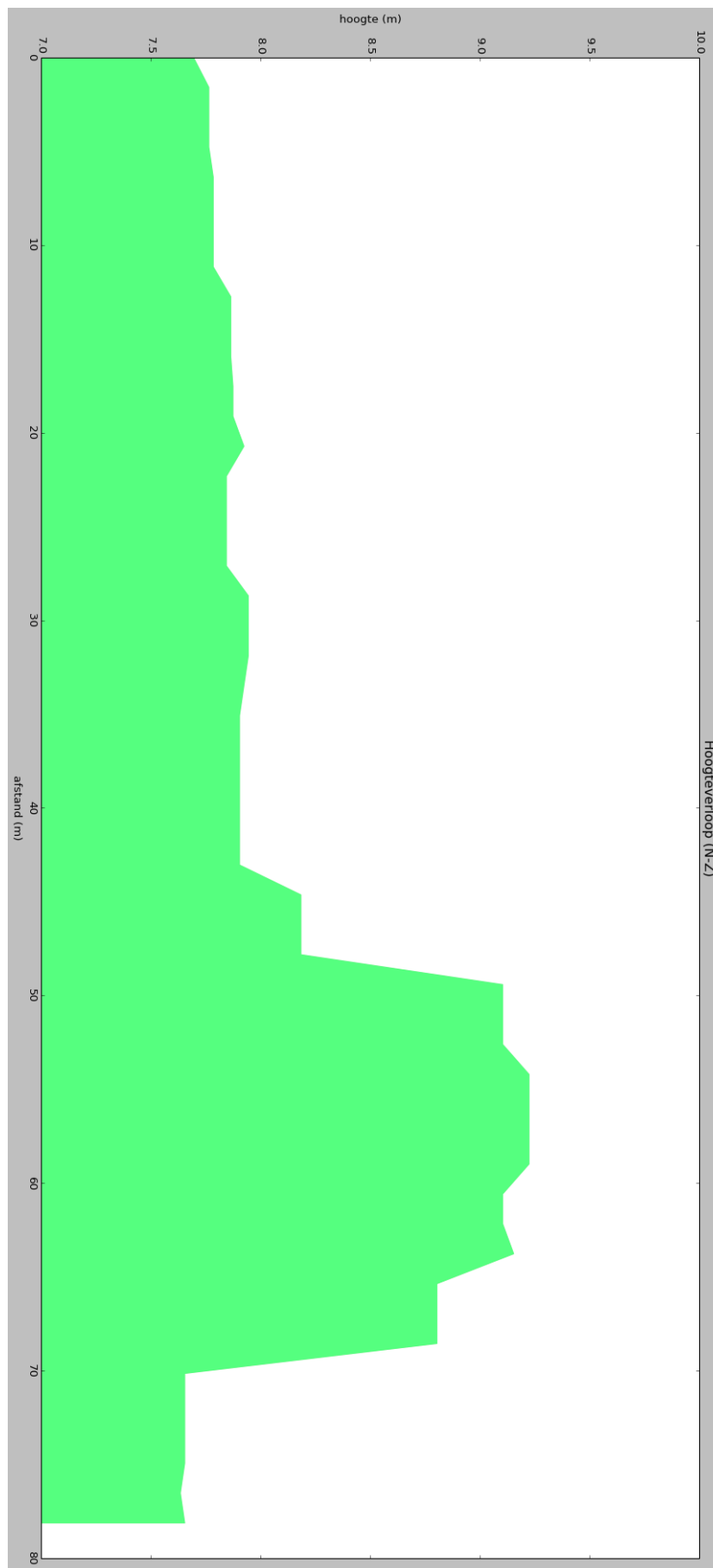

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

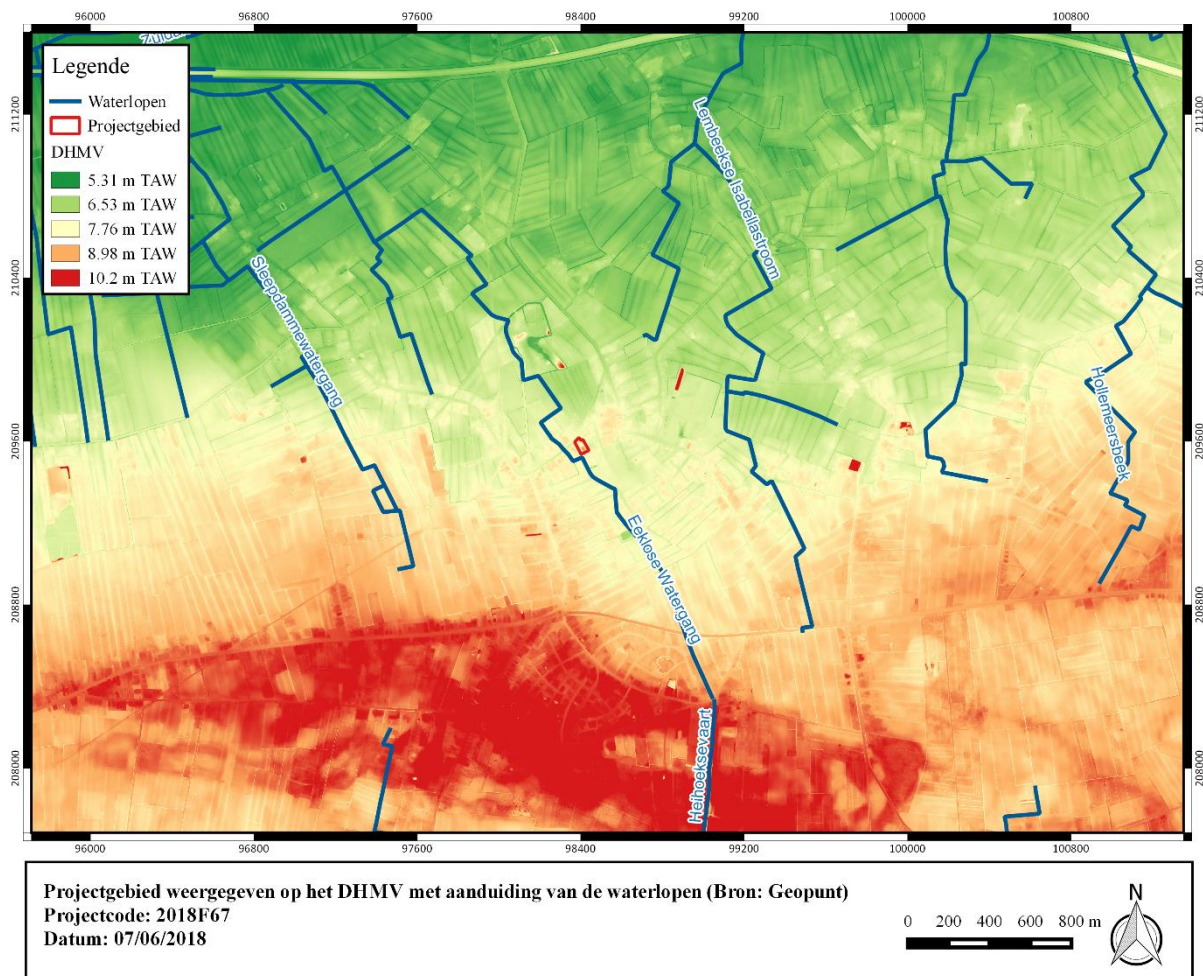

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het DHMV, detail (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).

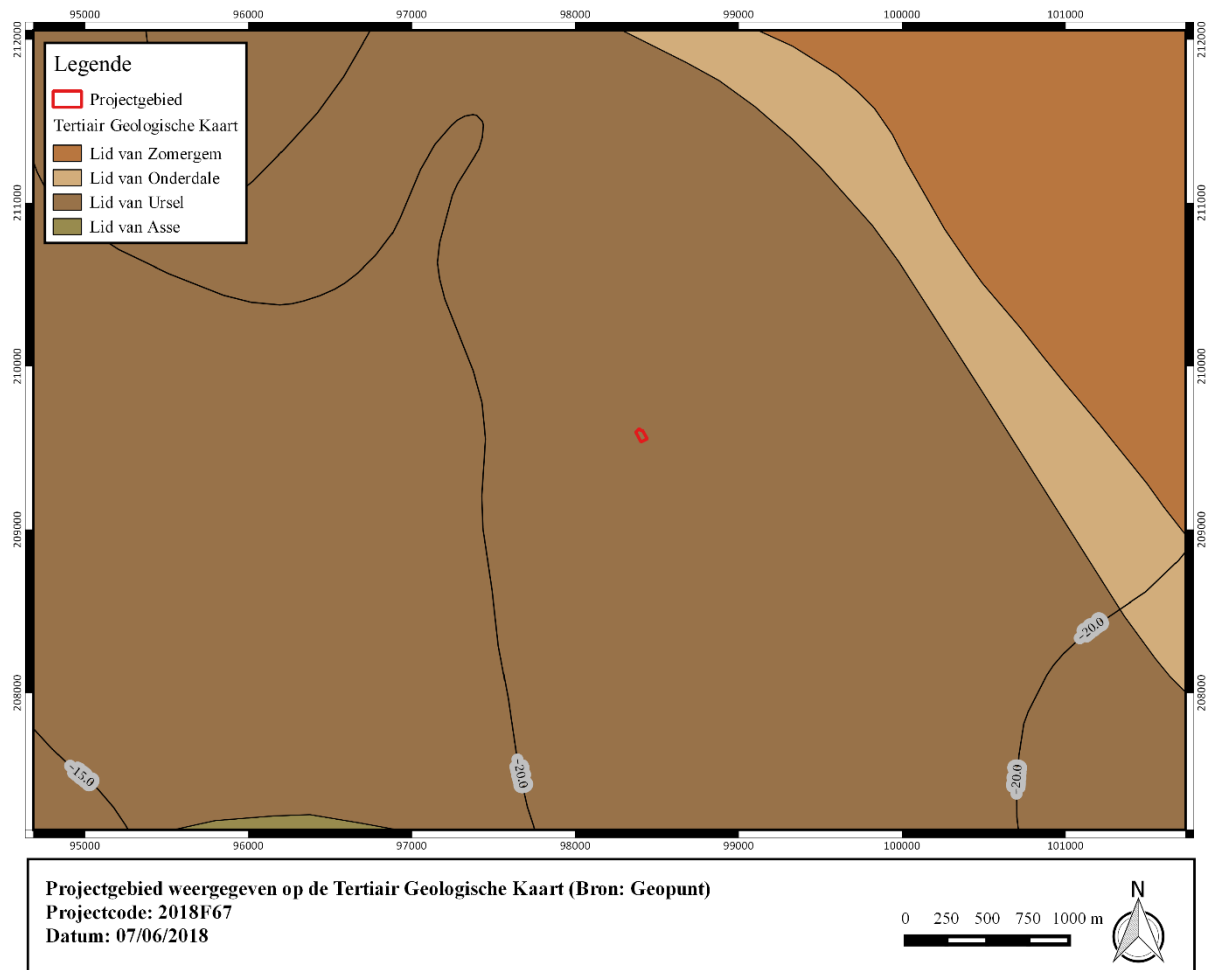

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Ursel** (Formatie van Maldegem). De Formatie van Maldegem bestaat uit afwisselingen van mariene zanden en kleien afgezet onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen.

Het **Lid van Ursel** is een homogene grijsblauwe zware klei die niet kalk- of fossielhoudend is. De klei wordt lokaal uitgebaat voor de baksteenindustrie.

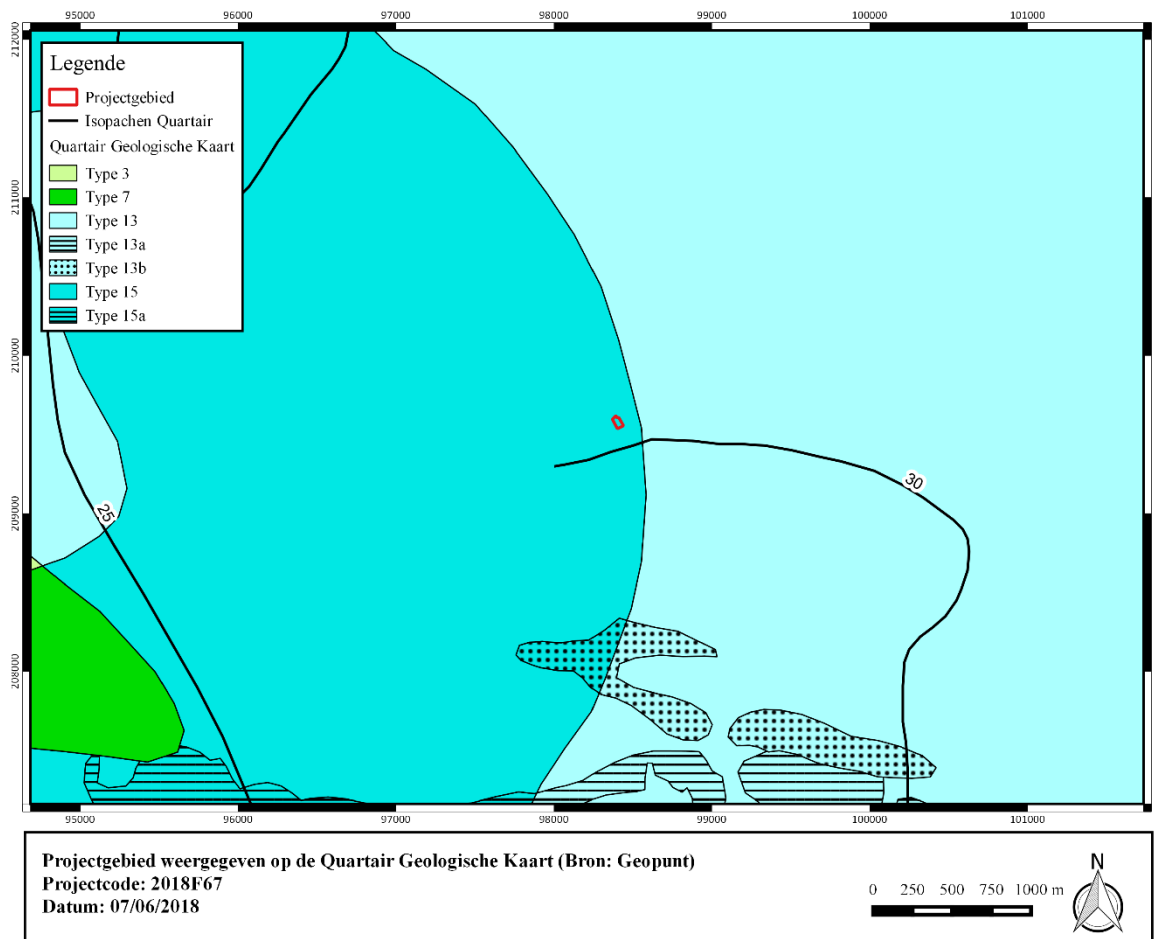

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 15**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Saaliaan gevolgd door getijdenafzettingen van het Eemiaan (marien en estuarien). Hierboven is een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan afgezet. De top bestaat uit een eolische afzetting (zand tot zandleem) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze afzetting kan lokaal mogelijks afwezig zijn.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De attestatie van sporen uit het finaal paleolithicum en mesolithicum in de onmiddellijke nabijheid van de zandrug Maldegem-Stekene wijzen op oude menselijke frequentie in de regio.

Lembeke wordt voor het eerst vermeld in 1225 en zou ontstaan zijn uit het Germaanse ‘laima’ (=leem) en ‘baki’ (beek), zodat de betekenis *beek in leemachtige bedding* zou zijn. Lembeke werd pas in de eerste helft van de 13^e eeuw gesticht onder impuls van de graven van Vlaanderen, kaderend in de ontgining van onvruchtbare zandgronden in het Meetjesland.

Van 1240 tot 1626 vormden Eeklo en Lembeke een bevoorrechte heerlijkheid in het Brugse Vrije. Het Kaprijks Vaardeken, dat Lembeke van noord naar zuid doorsneed was een belangrijke waterweg gedurende de middeleeuwen en verbond Kaprijk met Gent.

Zoals in Kaprijke was in de 15^e en de 16^e eeuw de weefnijverheid van groot belang voor Lembeke. Het Lembeekse laken was zeer gegeerd op de Vlaamse markten. Het dorp had echter zwaar te lijden onder de Tachtigjarige Oorlog, wat een negatieve impact had op het economisch leven. De Beeldenstorm woedde hevig in de parochiekerk van het dorp.³

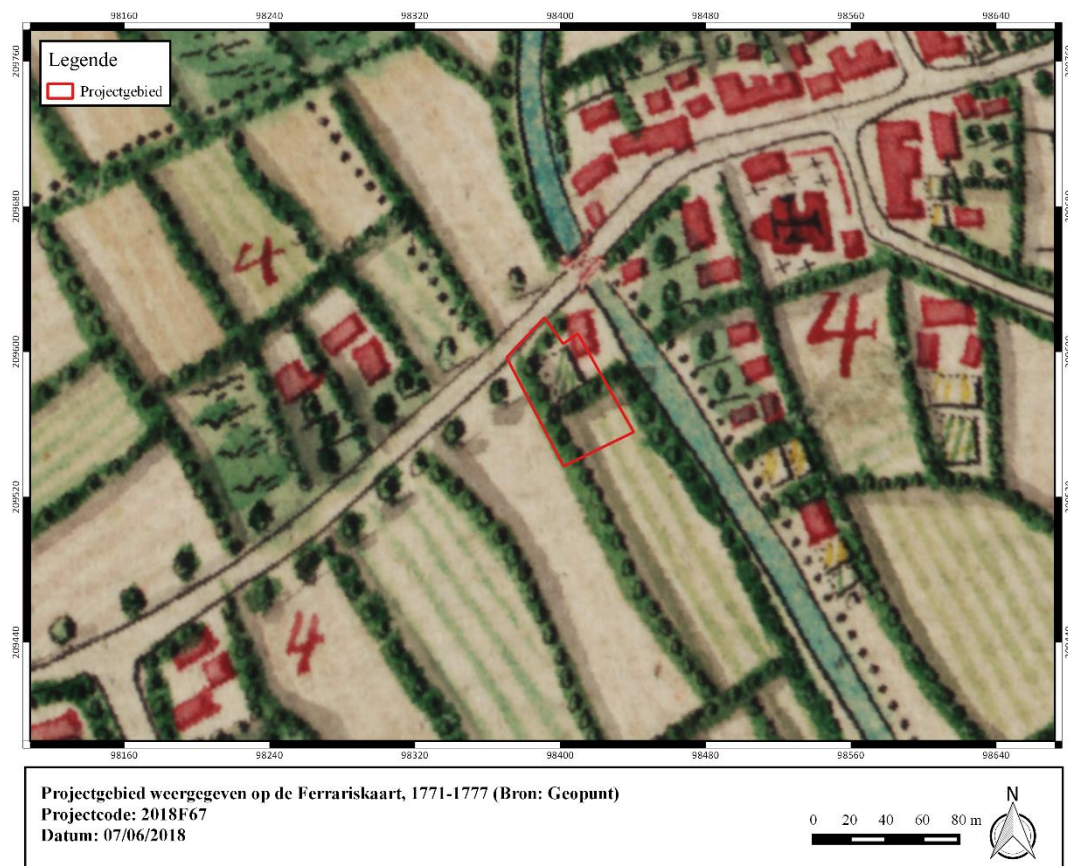
1.4.2.2 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart geeft bebouwing weer in het oostelijk deel van het plangebied. Het betreft een vierhoekige bouwmassa met bijhorend tuintje. Het overige deel van het terrein staat gekarteerd als akkerland. Het verloop van de huidige straten Lembeke-Dorp en Aveschoot is reeds duidelijk waarneembaar. Precies ten oosten van de onderzoekzone stroomt een waterweg. Allicht gaat de Eeklose Watergang terug op deze waterpartij.

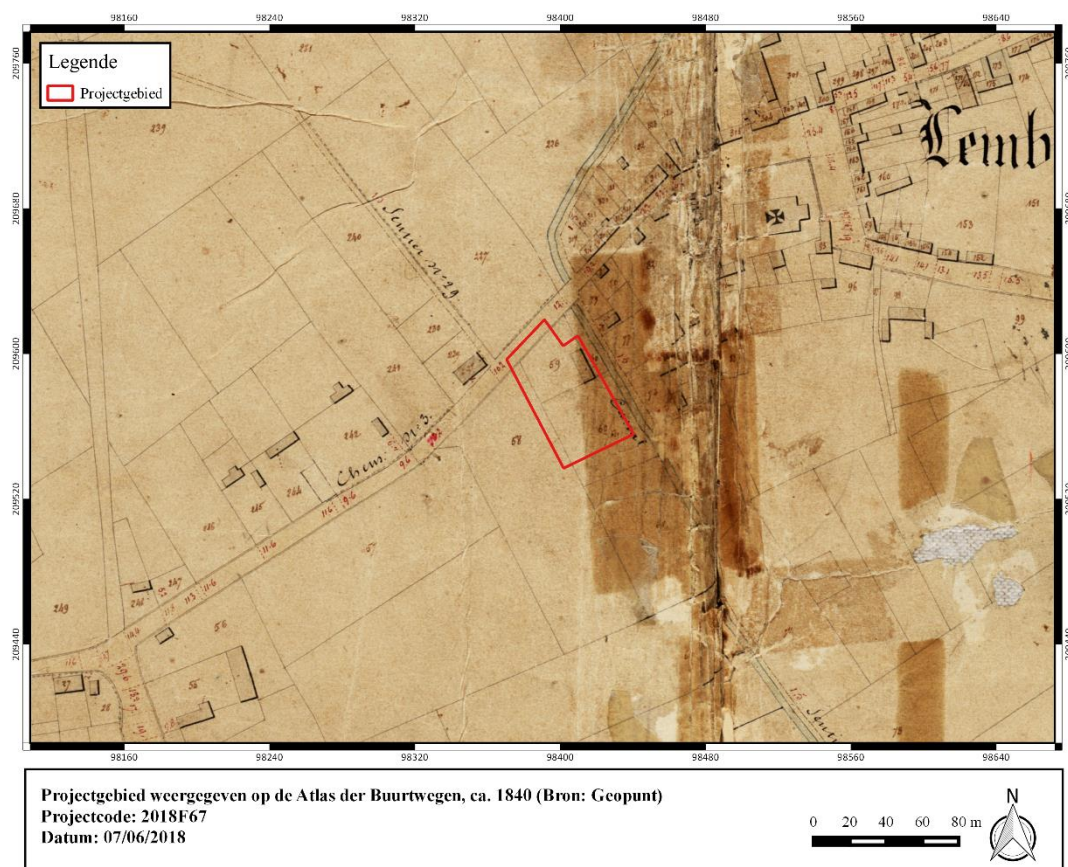
De 19^e-eeuwse cartografische indicatoren geven een gelijk beeld weer.

³ mijnplatteland.com/meetjesland/lembeke/

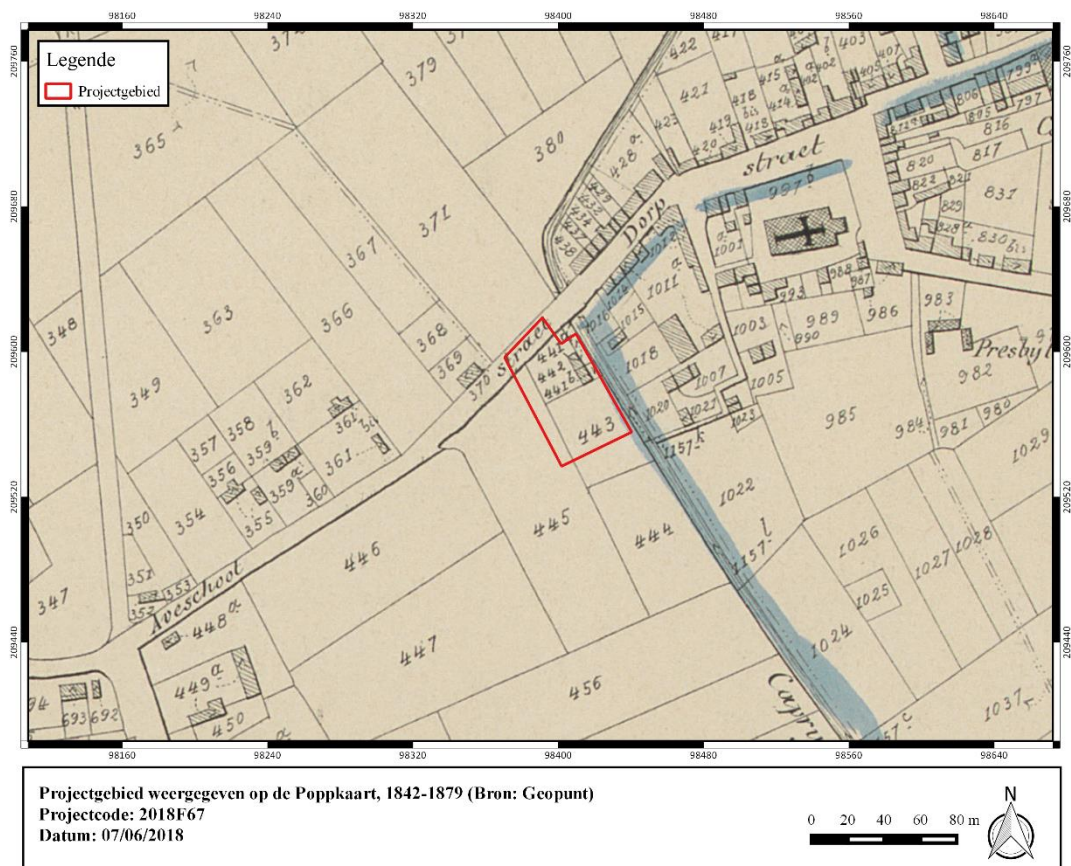

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

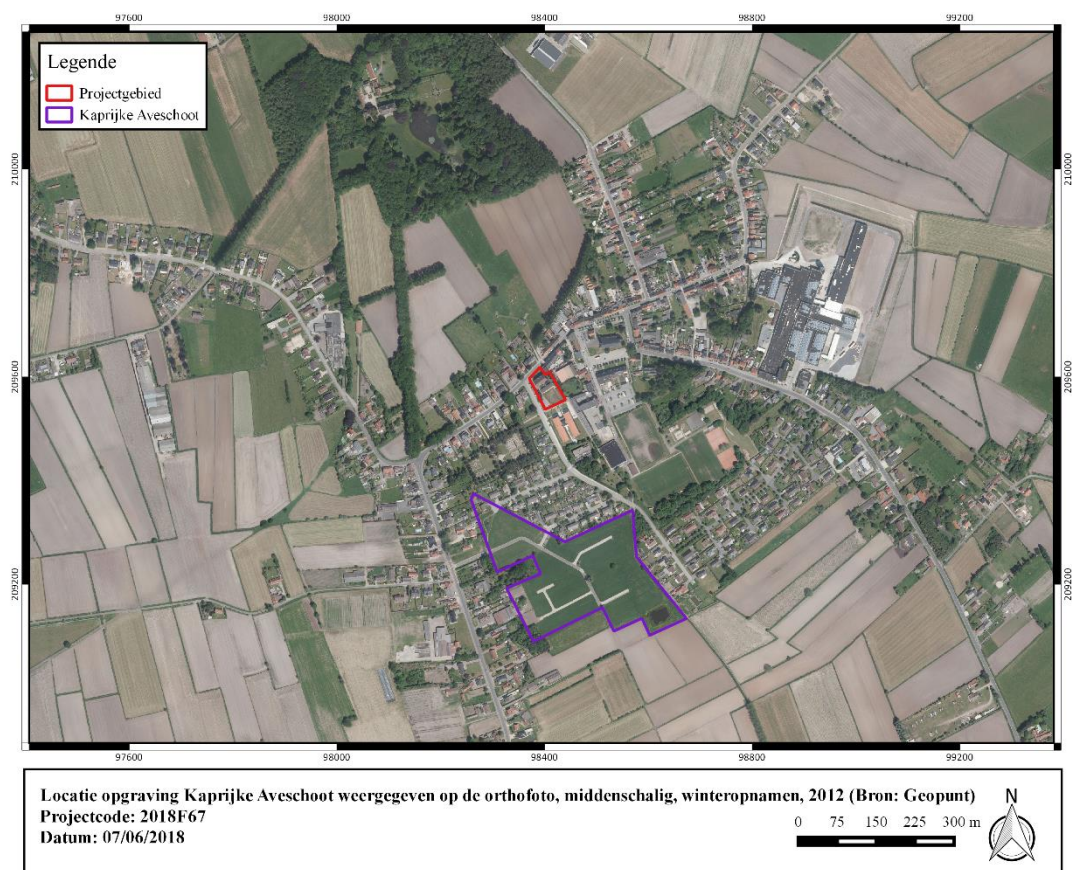

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

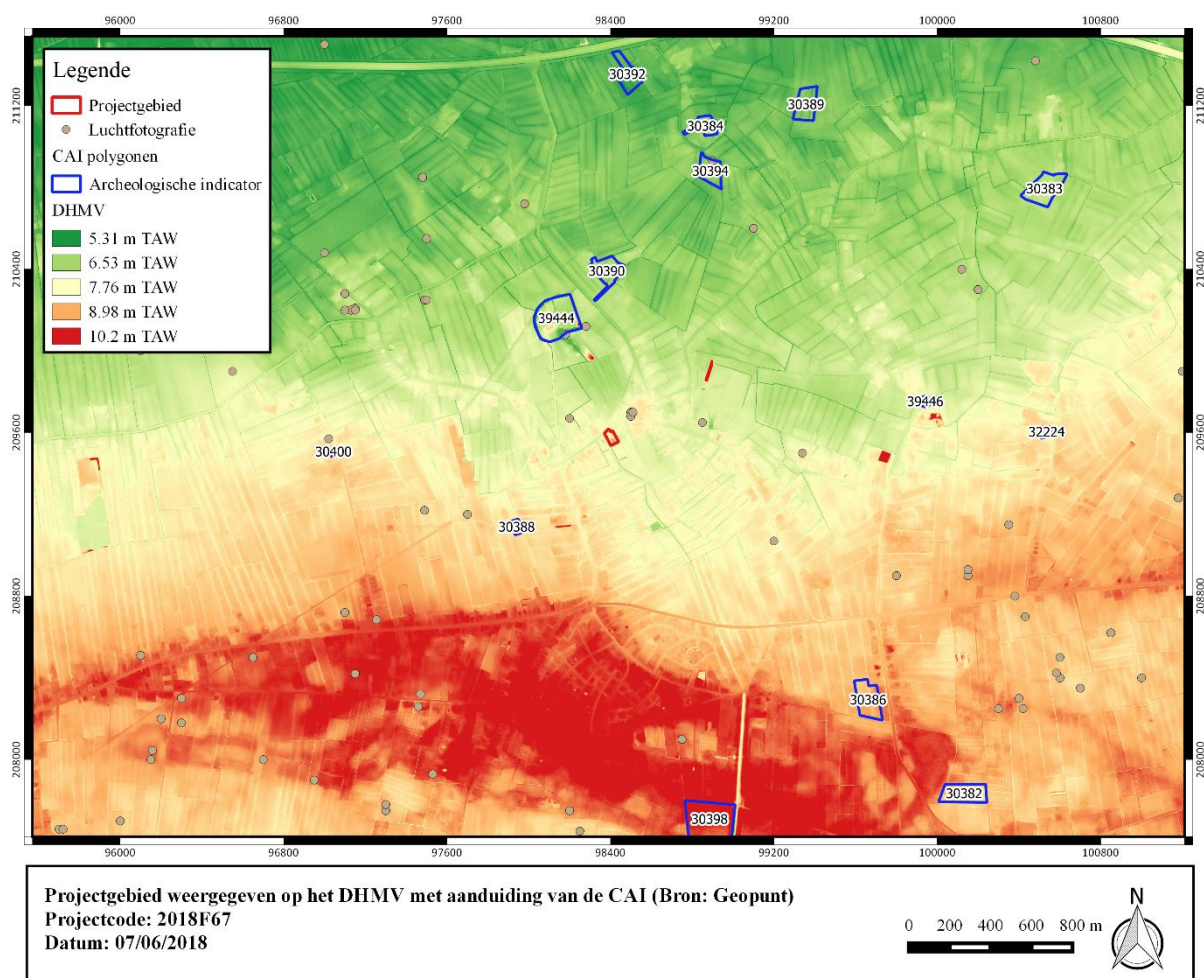
1.4.2.3 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Een 300-tal meter ten zuiden van het plangebied werd in 2009 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van een verkaveling. Op het ca. 6ha grote terrein werden slechts een handvol bodemsporen geregistreerd waarvan het merendeel van post-middeleeuwse en/of vroegmoderne oorsprong. Ook in de ruime omgeving zijn gekende archeologische vindplaatsen schaars voor de late middeleeuwen. Gelet de schrale zandgronden in de omgeving en het feit dat de omgeving pas in de late middeleeuwen op grote schaal in cultuur is gebracht reflecteert deze schaarste mogelijk de archeologische realiteit⁴. De gekende archeologische waarden op het kaartbeeld van de Centraal Archeologische Inventaris betreffen enerzijds cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse structuren en anderzijds de resultaten van een veldprospectiecampaagne waarbij vondstmateriaal uit de steentijden en late middeleeuwen is gerecupereerd.

⁴ DE VRIENDT B., 2009, Archeologisch vooronderzoek te Kaprijke-Aveschoot, AS-rapportage 2009-08, pp.28

Figuur 19: Locatie opgraving Kaprijke Aveschoot weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHVV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

/

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

39444	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
39446	Indicator cartografie; NK: 150 meter Onbepaald: molen

Toevalsvondst

32224	Toevalsvondst; NK: 15 meter Neolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
-------	--

Veldprospecties

30392	Veldprospectie (1992); NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30382	Veldprospectie (1991); NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30383	Veldprospectie (1991); NK: 150 meter 17^e eeuw: hoeve Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30384	Veldprospectie (1993); NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30386	Veldprospectie (1991); NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30388	Veldprospectie (1991); NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

	Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30389	Veldprospectie (1992); NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30390	Veldprospectie (1993); NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30394	Veldprospectie (1992); NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30398	Veldprospectie (1992); NK: 150 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
30400	Veldprospectie (1992); NK: 150 meter Late middeleeuwen: molen Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.

Metaaldetectie

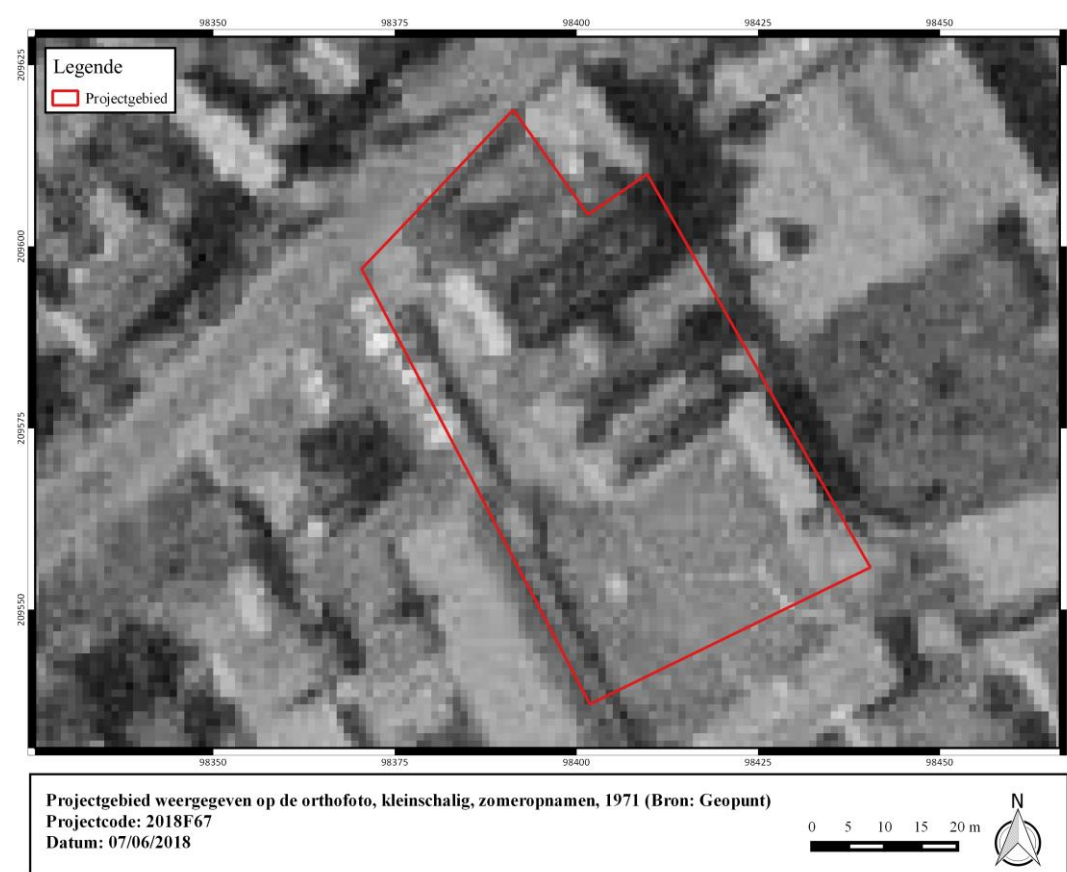
166054	Metaaldetectie (2014); NK: 15 meter Nieuwe tijd: Vermoed fragment van bronzen ring;doormeter 15mm, Zichtbaar is een X met daarnaast nog een X half zichtbaar (weggebroken) waar beide xx op elkaar treffen is onderaan een dikker punt te zien ook het geheel is omzoomd met puntjes.
--------	--

Luchtfotografie

30399	Luchtfotografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: kerk Bron: Van Thuyne C., 1993, Archeologisch onderzoek in de gemeente Lembeke: prospectie-analyse-synthese, Gent.
-------	---

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie heeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied. Op heden is ca. 750 m² van het terrein bebouwd en bijkomend 612 m² verhard. Binnen de contour van de onderzoekzone situeren zich een deel van de gebouwen van het rustoord Sint-Jozef. Deze bebouwing bestaat uit een kloostercomplex met twee parallelle vleugels, gebouwd in 1877 in opdracht van de Burgerlijke Godshuizen. In 1906 werd een nieuwe kloosterkapel bijgebouwd. Op heden is ca. 200 m² van het gebouwenbestand onderkelderd.

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de constructie van een nieuw complex assistentiewoningen aan de Kerkakkerstraat te Lembeke, deelgemeente van Kaprijke. Het plangebied is ca. 7100m² groot, de nieuwbouw en bijhorende infrastructuur hebben een gecombineerde oppervlakte van 2920m². De aanwezige bebouwing en verharding heeft een gecombineerde oppervlakte van 1362m² en wordt in het kader van de geplande ontwikkeling gesloopt, 200m² hiervan is onderkelderde.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen op de noordelijke flank van de grote oost-west gerichte zandrug tussen Maldegem en Stekene, in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Op deze uitgestrekte zandrug zijn verschillende vindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum gekend. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van het laat-Pleistoceen eolisch dek dat rust op een sequentie van fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen, getijdenafzettingen van het Eemiaan en fluviatiele afzettingen van het Saliaan. De bodemkaart geeft geen informatie weer met betrekking tot het sediment. De Zcm-polygoon ten zuiden en noordwesten van het plangebied indiceert de aanwezigheid van een 'plaggendek'. Naar alle waarschijnlijkheid betreft dit geen plaggendek in archeologische zin maar eerder in geologische zin. Dit verwijst naar een dikke organisch ophoging van antropogene oorsprong. Gelet de schrale zandgronden is het logisch dat organisch materiaal is aangevoerd teneinde het terrein geschikt te maken voor landbouw. Dit dient echter objectief vastgesteld te worden. Mogelijk heeft het antropogene pakket het oorspronkelijke bodemprofiel afgedekt en is dit grotendeels bewaard gebleven waardoor de bewaringscondities m.b.t. artefacenconcentraties gunstig zijn en waardoor een archeologische boorcampagne aangewezen is.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. De Ferrariskaart geeft aan dat het terrein voor het grootste deel in gebruik is als akker, in het noorden is een klein deel in gebruik als tuinzone. Een 100-tal meter ten noordwesten bevindt zich de historische dorpskern van Lembeke. Het in cultuur brengen van de armere zandgronden van de omgeving kadert in de grote ontginningsbeweging onder impuls van een groeiende bevolkingsdruk. Verspreid in de omgeving zijn verschillende omwalde hoeves afgebeeld. Jongere cartografische bronnen geven een kleine structuur weer binnen de contouren van het plangebied tegen de noordoostelijke grens ervan. Direct ten oosten van het plangebied is op cartografisch materiaal een waterloop weergegeven. Dit betreft de Eeklose Watergang die zich heden ten westen van het plangebied bevindt. Mogelijk betreft het gekarteerde 'plaggendek' op de bodemkaart een ophoging met de vrijgekomen grond van deze gracht. De orthofotosequentie geeft weinig evolutie weer in gebruik van het terrein.

Een 300-tal meter ten zuiden van het plangebied werd in 2009 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van een verkaveling. Op het ca. 6 ha grote terrein werden slechts een handvol bodemsporen geregistreerd waarvan het merendeel van post-middeleeuwse en/of vroegmoderne oorsprong. Ook in de ruime omgeving zijn gekende archeologische vindplaatsen schaars voor de late middeleeuwen. Gelet de schrale zandgronden in de omgeving en het feit dat de omgeving pas in de late middeleeuwen op grote schaal in cultuur is gebracht reflecteert deze schaarste mogelijk de archeologische realiteit⁵. De gekende archeologische waarden op het kaartbeeld van de Centraal Archeologische Inventaris betreffen enerzijds cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse structuren en anderzijds de resultaten van een veldprospectiecampagne waarbij vondstmateriaal uit de steentijden en late middeleeuwen is gerecupereerd.

⁵ DE VRIENDT B., 2009, Archeologisch vooronderzoek te Kaprijke-Aveschoot, AS-rapportage 2009-08, pp.28

Concreet is er op basis van de landschappelijke situatie een bescheiden trefkans inzake sporenarcheologie vanaf de late middeleeuwen. Gelet de onzekerheid m.b.t. het karakter van het gekarteerde ‘plaggendek’ is een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen. Indien hieruit blijkt dat de bewaringscondities m.b.t. artefactensites gunstig zijn is een archeologische boorcampagne in functie van artefactensites aangewezen. Gelet de magere verwachting inzake bewoning voor de late middeleeuwen, de beperkte oppervlakte van het plangebied en de verwachte mate van verstoring is verder onderzoek in de vorm van proefsleuven niet zinvol.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

3 Bijlagen

Projectcode	2018F67
Onderwerp	Lembeke Kerkakkerstraat 2
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Onderkelderingen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	6
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie geen bodemingreep
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	7
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Uitgravingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	13
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	14
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaire Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	15
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	19
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2018

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	23
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	24
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017